

หลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธเกษตร
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๑. ชื่อหลักสูตร

๑.๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธเกษตร

๑.๒ ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Certificate Program in Buddhist Agriculture

๒. ชื่อประกาศนียบัตร

๒.๑ ชื่อประกาศนียบัตรภาษาไทย

๒.๑.๑ ชื่อเต็ม : ประกาศนียบัตรพุทธเกษตร

๒.๑.๒ ชื่อย่อ : ป.พก.

๒.๒ ชื่อประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ

๒.๒.๑ ชื่อเต็ม : Certificate Program in Buddhist Agriculture

๒.๒.๒ ชื่อย่อ : Cert. in Buddhist Agriculture

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๔. หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป มหาวิทยาลัยมีปรัชญาที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม มีปณิธานจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ โดยจัดการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ให้นำไปสู่การพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืน มีอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยในการประยุกต์พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม และมีอัตลักษณ์บัณฑิตให้มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

ดังนั้น เพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงรวมทั้งการพัฒนาบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน วิทยาลัยสงฆ์นครน่านฯ จึงได้จัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธเกษตรขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้าน

พุทธเกษตรหรือการเกษตรเชิงพุทธโดยมุ่งพัฒนาคุณลักษณะของคฤหัสถ์ให้มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนให้มีคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการพุทธเกษตรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

๕. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๕.๑ เพื่อผลิตคฤหัสถ์ในระดับประกาศนียบัตรให้มีความรู้ความเข้าใจวิชาการพุทธเกษตร สามารถนำหลักการทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

๕.๒ เพื่อผลิตคฤหัสถ์ในระดับประกาศนียบัตรที่สามารถพัฒนาชีวิต จิตใจ และสติปัญญา ให้เป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชนและสังคม

๕.๓ เพื่อผลิตคฤหัสถ์ในระดับประกาศนียบัตรที่มีจิตศรัทธาอุทิศตนต่อสถาบันพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ

๖. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา

๖.๑ เป็นคฤหัสถ์ที่สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา และมีประสบการณ์การทำงานเกษตรกรรมไม่ต่ำกว่า ๕ ปีหรือ

๖.๒ เป็นคฤหัสถ์ที่สำเร็จการศึกษานักธรรมชั้นเอก หรือธรรมศึกษาชั้นเอก หรือ

๖.๓ เป็นคฤหัสถ์ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ หรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า ๕ ปีหรือ

๖.๔ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับประกาศนียบัตรตามที่สภาวิชาการเห็นชอบ

๗. โครงสร้างหลักสูตร

มีรายวิชาจำนวน ๒๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย

๑. วิชาบังคับ	จำนวน	๑๘	หน่วยกิต
๒. วิชาเลือก	จำนวน	๖	หน่วยกิต
รวม	จำนวน	๒๔	หน่วยกิต

๑. วิชาบังคับ ผู้เรียนจะต้องศึกษา จำนวน ๑๘ หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

พก ๐๐๑	เกษตรเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
พก ๐๐๒	เกษตรแนวพุทธ	๒ (๒-๐-๔)
พก ๐๐๓	พุทธเกษตรเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
พก ๐๐๔	เศรษฐกิจพอเพียง	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๐๕	การบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๐๖	การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๐๗	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๐๘	พุทธเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒ (๒-๐-๔)
พก ๐๐๙	ชุมชนพุทธเกษตร	๒ (๑-๒-๓)

๒. วิชาเลือก ผู้เรียนจะต้องศึกษา จำนวน ๖ หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

พก ๐๑๐	กรรมฐาน	๒ (๒-๐-๔)
พก ๐๑๑	หลักการเพาะปลูกและบำรุงดิน	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๑๒	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒ (๒-๐-๔)
พก ๐๑๓	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๑๔	พุทธเกษตรเพื่อสังคม	๒ (๑-๒-๓)
พก ๐๑๕	การบริหารจัดการผลผลิตกลุ่ม	๒ (๑-๒-๓)

๘. แผนการเรียน

ปี/ภาคการศึกษา	รายวิชา	หน่วยกิต	หมายเหตุ	
ปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑	วิชาบังคับ ๕ รายวิชา			
	พก ๐๐๑ การเกษตรเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)	บังคับ	
	พก ๐๐๒ เกษตรแนวพุทธ	๒ (๒-๐-๔)	บังคับ	
	พก ๐๐๓ พุทธเกษตรเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)	บังคับ	
	พก ๐๐๔ เศรษฐกิจพอเพียง	๒ (๑-๒-๓)	บังคับ	
	พก ๐๐๕ การบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์	๒ (๑-๒-๓)	บังคับ	
	วิชาเลือก ๑ รายวิชา			
	พก ๐๑๐ กรรมฐาน	๒ (๒-๐-๔)	เลือก	
ปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒	วิชาบังคับ ๔ รายวิชา			
	พก ๐๐๖ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒ (๑-๒-๓)	บังคับ	
	พก ๐๐๗ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร	๒ (๑-๒-๓)	บังคับ	
	พก ๐๐๘ พุทธเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒ (๒-๐-๔)	บังคับ	
	พก ๐๐๙ ชุมชนพุทธเกษตร	๒ (๑-๒-๓)	บังคับ	
		วิชาเลือก ๒ รายวิชา		
	พก ๐๑๑ หลักการเพาะปลูกและบำรุงดิน	๒ (๑-๒-๓)	เลือก	
พก ๐๑๒ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒ (๒-๐-๔)	เลือก		

๙. คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธเกษตร จำนวน ๒๔ หน่วยกิต

๙.๑ กลุ่มวิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต

พก ๐๐๑ การเกษตรเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)

(Introduction to Agriculture)

ความรู้พื้นฐานทางการเกษตร สภาพการผลิตทางการเกษตร ปัจจัยและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทางการเกษตร สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร การตลาดและอุตสาหกรรม การเกษตร ความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์กับการเกษตร

พก ๐๐๒ การเกษตรแนวพุทธ ๒ (๒-๐-๔)

(Buddhist Agriculture)

ศึกษาการเกษตรแนวพุทธในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้กับสังคมไทย และการนำการเกษตรแนวพุทธมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชน

พก ๐๐๓ พุทธเกษตรเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)

(Introduction to Buddhist Agriculture)

ศึกษาประวัติความเป็นมาของพุทธเกษตรในนิยามต่างๆ โดยอาศัยคัมภีร์พระพุทธศาสนา ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน ตลอดจนนิยามที่ใช้อยู่ในภาคการเกษตรในสังคมไทย

พก ๐๐๔ เศรษฐกิจพอเพียง ๒ (๑-๒-๓)

(Sufficient economy)

ศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยศึกษาความเป็นมา ความหมาย พระราชดำรัส การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียง หลักการและแนวทางสำคัญ ประโยชน์ของทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการจัดทำแปลงสาธิตและกระบวนการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

พก ๐๐๕ การบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ ๒ (๑-๒-๓)

(Organic Farming Management)

ศึกษากระบวนการบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ในมิติด้านสุขภาพ มิติด้านนิเวศวิทยา มิติด้านความเป็นธรรม มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ และกระบวนการผลิต

พก ๐๐๖ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒ (๑-๒-๓)

(Nature Resources and Environment Conservation)

ศึกษาแนวคิด ความหมาย และกระบวนการทางกายภาพในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาในประเทศไทย

พก ๐๐๗ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ๒ (๑-๒-๓)

(Agricultural local knowledge)

ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรจากปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การทำมะพร้าวกะทิ การปลูกข้าวโดยใช้ฟางคลุมดินเพื่อลดการระเหยของน้ำในฤดูแล้ง การทำปุ๋ยจากฟางข้าว การทำเกษตรแบบผสมผสาน การทำนาแบบนาท่อน้ำ การเพาะปลูกแบบขั้นบันได

พก ๐๐๘ พุทธเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ๒ (๒-๐-๔)

(Buddhist Economics in Daily Life)

ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาการทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

พก ๐๐๙ ชุมชนพุทธเกษตร ๒ (๑-๒-๓)

(Buddhist Agriculture communities)

ศึกษาชุมชนพุทธเกษตรในสังคมไทย เช่น ชุมชนพุทธเกษตรป่าเปา ชุมชนพุทธเกษตรไร่เชิญตะวัน ชุมชนพุทธเกษตรห้วยสัก เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการสร้างชุมชนพุทธเกษตรเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๙.๒ กลุ่มวิชาเลือก ๖ หน่วยกิต**พก ๐๑๐ กรรมฐาน ๒ (๒-๐-๔)**

(Buddhist Meditation)

ศึกษาคุณค่าและความสำคัญ หลักการ ทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน

พก ๐๑๑ หลักการเพาะปลูกและบำรุงดิน ๒ (๑-๒-๓)

(Principles of Crop Production and Soil Improvement)

ศึกษาหลักการทั่วไปในการเพาะปลูก โดยดูกระบวนการผลิต การเจริญเติบโต พันธุกรรม สภาพแวดล้อม การปรับปรุงพันธุ์ การจัดการการผลิตพืช และศึกษาหลักการบำรุงดินให้เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกโดยวิธีธรรมชาติ

พท ๐๑๒ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน **๒ (๒-๐-๔)**

(Buddhism and Sustainable Development)

ศึกษาหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ ธรรมชาติ และสังคม โดยเรียนรู้แนวคิดและกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (UN) และแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและสังคมในด้านต่างๆ เช่น ความยั่งยืนของคน เทคโนโลยี สังคม/วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

พท ๐๑๓ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร **๒ (๑-๒-๓)**

(Agro Tourism Management)

ศึกษาความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรร่วมกันโดยกลุ่มที่เกี่ยวข้อง องค์กรความรู้ การถ่ายทอด และการเผยแพร่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น การสาธิตกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ติดตาม และประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พท ๐๑๔ พุทธเกษตรเพื่อสังคม **๒ (๑-๒-๓)**

(Buddhist Agriculture for Social)

ศึกษาการทำเกษตรเชิงพุทธเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยอิงแนวทางที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน

พท ๐๑๕ การบริหารจัดการผลผลิตกลุ่ม **๒ (๑-๒-๓)**

(Group Productivity Management)

ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการผลผลิตที่เกิดจากกลุ่มพุทธเกษตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยดูตัวอย่างจากชุมชนพุทธเกษตรและชุมชนอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงตามภูมิภาคที่กำหนด เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคอีสาน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการผลผลิตกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
โครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธเกษตร (ป.พก.)
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ

ที่	รายการ	รายละเอียด / สำคัญ
๑	ชื่อโครงการ	โครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพุทธเกษตร (ป.พก.)
๒	ลักษณะโครงการ	โครงการใหม่
๓	ผู้รับผิดชอบโครงการ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ
๔	ระยะเวลาดำเนินการ	ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป รับบรรพชิตและคฤหัสถ์
๕	เป้าหมายโครงการ	เป้าหมายเชิงคุณภาพ : ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการทางพระพุทธศาสนาและสามารถนำไปใช้กับสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายเชิงปริมาณ : รับจำนวน ๓๐ รูป/คนต่อปีการศึกษา
๖	จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนหรืออบรมอยู่	หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
๗	จำนวนนิสิตทุกชั้นปีในปัจจุบัน	๕๐ รูป/คน โดยประมาณ
๘	บุคลากรประจำหลักสูตร	๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน ๑๑ รูป/คน ๒. อาจารย์สอนประจำหลักสูตร จำนวน ๑๔ รูป/คน
๙	สถานที่ศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์นครน่านฯ เฉลิมพระเกียรติฯ ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน
๑๐	งบประมาณดำเนินการ (ปีการศึกษา ๒๕๖๑)	๑. ค่าตอบแทนอาจารย์ผู้บรรยาย จำนวนเงิน ๑๑๕,๒๐๐.๐๐ บาท ๒. ค่าใช้สอย จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท ๓. ค่าวัสดุ จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๒๐๐.๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นห้าพันสองร้อยบาทถ้วน)
๑๑	แหล่งที่มาของงบประมาณดำเนินการ : จำนวนนิสิต ๓๐ รูป/คน	๑. ค่าลงทะเบียนเรียน จำนวนเงิน ๙๐,๐๐๐.๐๐ บาท ๒. ค่าธรรมเนียมการสมัครเป็นนักศึกษา จำนวนเงิน ๓,๐๐๐.๐๐ บาท ๓. ค่าบำรุงกิจกรรมนักศึกษา จำนวนเงิน ๓,๐๐๐.๐๐ บาท ๔. ค่าเอกสารติดต่อประสานงานนักศึกษา จำนวนเงิน ๓,๐๐๐.๐๐ บาท ๕. ค่าใบรับรองผลการศึกษา จำนวนเงิน ๓,๐๐๐.๐๐ บาท ๖. เงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๑๕๒,๐๐๐.๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นสองพันบาทถ้วน)